T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/454
KARAR NO : 2019/500
KARAR TR : 08/07/2019

ÖZET: Davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın rücuen tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Anonim Türk Sigorta Şirketi
Vekilleri : Av. H. F. Av. H. L. P. Av. M. N. K.
Davalı : Gebze Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. M. T. Av. C. P. Av. T. D.

O L A Y :Davacı vekili dava dilekçesinde özetle;04/11/2015 tarihinde Kocaeli İli, Gebze İlçesi, Beşevler mevkiinde seyir halinde iken İbn-i Sina Meslek ve Teknik Lisesi önünde yol daralması nedeniyle meydana gelen maddi hasarlı trafik kazasında davalı idarenin yol üzerindeki bakım sorumluluğun ihlali ile hizmet kusuru oluştuğundan bahisle,ekspertiz incelemesi sonucu aracın ağır hasarlı ve kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle, sigortalı 41 .. 170 plakalı araç sahibine ödenen 36.000,00 TL tazminat alacağının davalı idareye başvuru tarihi olan 01/07/2016' dan itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ 2. İDARE MAHKEMESİ 10.10.2017 gün ve E:2016/1114 K:2017/1640 sayılı dosyasında "...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi ile değişik 110'uncu maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmü yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; Kocaeli İli, Gebze İlçesi, Beşevler mevkiinde seyir halinde iken İbn-i Sina Meslek ve Teknik Lisesi önünde yol daralması nedeniyle davalı idarenin yol üzerindeki bakım sorumluluğun ihlali ile hizmet kusuru oluştuğundan bahisle meydana gelen 04/11/2015 tarihli maddi hasarlı trafik kazası için ekspertiz incelemesi sonucu aracın ağır hasarlı ve kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle, sigortalı 41 SL 170 plakalı araç sahibine ödenen 36.000,00 TL tazminat alacağının davalı idareye başvuru tarihinden (01/07/2016) itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsiline karar verilmesi istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan davada; dosya kapsamından, ihtilafın karayolunda meydana gelen trafik kazasından kaynaklandığı ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümlerine göre incelenerek sonuçlandırılması gerektiği, bu sebeple, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110'uncu maddesi hükmü gereği idari yargının görevinde olmayıp adli yargının görevinde olduğu açıktır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 11/04/2016 tarih ve E:2016/163, K:2016/210 sayılı kararı da bu yöndedir.

Bu durumda, karayolunda meydana gelen trafik kazasına bağlı sorumluluk davası niteliğinde olduğu açık olan davanın görüm ve çözümünde adli yargı görevli olduğundan, davanın görev yönünden reddi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle; davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fikrasının (a) bendi uyarınca görev yönünden reddine" dair verdiği karar istinaf edilmeksizin 05/01/2018 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmıştır.

GEBZE 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 29.03.2018 gün, E:2018/18, K:2018/197 sayılı dosyada "Anayasanın 125/1. fikrası uyarınca, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık olup, 2577 Sayılı İYUK 2-b bendinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan ihlal edilenler tarafından, idari yargı yerinde tam yargı davası açabileceği hüküm altına alınmıştır.

2918 Sayılı Yasanın 110. maddesinde ; "İşleteni veya sahibi devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebep verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu kanundan doğan sorumluluk davaları Adli Yargı'da görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez." denilmiştir. 2918 Sayılı Yasanın 110. maddesi, 6099 Sayılı Yasanın 14. maddesiyle değiştirilmiştir.

KTK'nun 110. maddesinde, 6099 sayılı Kanun'un 14. Md.'si ile yapılan değişikliğin genel gerekçesinde " KTK,

kamuya ait araçların karayolu üzerindeki seyrini (md 85. 86. 90 . 106. 109 ve diğerleri) kendi kapsamına almış ve bu nevi araçların sebebiyet verdikleri zararların tazmini davaları doğru olarak adli yargıda görülmüştür" madde gerekçesinde ise " komisyon; kanunun kamu araçlarının kara yolundaki seyrini ve bu sırada oluşan haksız fiilleri özel hukuka bağlı kılmış olması karşısında (md 106), bu tür fiillerden kaynaklanan davaların adli yargıda görülmesini, bu kabulün kaçınılmaz sonucu olarak görmektedir. Sonuç olarak, kamuya ait olan araçların sebebiyet verdiği trafik kazaları ile hemzemin geçitlerde meydana gelen tren- trafik kazaları düzenleme yoluna gidilmiştir." şeklinde kanun koyucunun amacını ortaya koymuştur.

2918 sayılı KTK'nın 110. maddesinde yapılan değişiklikle, kamu araçlarının verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı kanunun amacına uygun biçimde adli yargıda davanın görülmesi esası benimsenmiş, hizmet kusurundan kaynaklanan hukuki uyuşmazlıkların da, bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

Öte yandan 01/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 Sayılı' HMK.'nun 3. maddesinde "her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davalara Asliye Hukuk Mahkemeleri bakar. İdarenin sorumluluğu dışında kalan sebeplerden doğan aynı tür zararların tazminine ilişkin davalarda dahi bu hüküm uygulanır." hükmüne yer verilmiştir. Buna göre, mala ilişkin zararlar madde kapsamı dışında bırakılmış olup, idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı mala ilişkin zararların tazminine ilişkin davalara idari yargı yerinde bakılması gerekmektedir.

6099 Sayılı HMK'nun 3. Maddesi, Anayasa Mahkemesinin 25-23 sayılı 16/02/2012 tarihli kararıyla iptal edilmiş, bu karar 19/05/2012 tarihinde R.G.'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesinde "dava konusu kuralla sadece kişinin vücut bütünlüğüne verilen maddi zararlar ile buna bağlı manevi zararları ve ölüm nedeniyle maddi-manevi zararların tazmini konusu kapsama alınmakta ve bu tazminat davalarına bakma görevi Asliye Hukuk Mahkemelerine verilmektedir. Buna göre, aynı idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlar, kapsama alınmadığından, sorumluluk sebebi aynı olsa da, bu zararların tazmini davaları, İdari Yargı'da görülmeye devam edecek, bu durumda idarenin aynı yapı içinde aldığı kararın bir bölümünün idari yargıda, bir bölümünün adli yargıda görülmesi yargılamanın bütünlüğünü bozacaktır. Ayrıca iki ayrı yargı kolunda görülen davalarda idarenin sorumluluğu, bu sorumluluğun kapsamı, idarenin tazmin yükümlülüğü konularında farklı sonuçlara ulaşılabilecektir." denmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 29.06.2016 Tarih 2014/1163 E. "016/909 K: sayılı ilamı, "....KTK'dan doğan sorumluluk davaları 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen "motorlu aracın işletilmesinin" sonucu doğan zararlar nedeni ile "motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin" sorumlu olduğu davalardır. Yani, KTK'nun 106. maddesi gereğince Devlet ve diğer kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların işletilmesi nedeniyle araç işleticisi sıfatıyla (KTK'nun 85. maddesi gereğince) kamu idareleri ve kuruluşlarına karşı açılacaklar da dahil bütün araç sahibi ve işleticilerine karşı açılan davalar adli yargı kolunun görev alınana girmektedir. Buna karşın kamu idareleri ve kuruluşlarının trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş yasaları, gerekse 2918 sayılı KTK'na göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteliğini taşıması ve yukarıda sözü edilen KTK'da görevlendirilen kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarına ilişkin her hangi bir düzenlemenin ayrıca KTK'da yer almaması dikkate alındığında, trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı iddia edilen zararların tazmini istemiyle ilgili idarelere karşı açılan davalar idari yargı kolunun görev alanına girmektedir....Nitekim aynı ilkeler, Hukuk Genel Kurulunun 04.11.2015 gün ve 2015/17-225 E., 2015/2370 K., 04.11.2015 gün ve 2015/17-86 E.,2015/2364 K,, ile 04.11.2015 gün ve 2015/17-1869 E., 2015/2369 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir...." şeklindedir. (Emsal İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 2017/1107 Esas , 2017/515 Karar , 12/07/2017 Tarih sayılı ilam)

Dosyadaki mevcut bilgi ve belgeler ile yukarıda açıklanan kararlar doğrultusunda, somut olayda davacı şirket tarafından sigortalı aracın geçirdiği trafik kazası neticesinde hasarlandığı, bahse konu olay neticesinde davacı şirkete sigortalı araçta 80.000,00-TL hasar meydana geldiği, tespit edilen hasar bedelinin sigortalı araç sahibine ödendiği, ibraz edilen dava dilekçesine göre olayın meydana gelişinde davalı idarenin % 100 sorumlu olduğu, davalı idarenin sorumluluğun yolun bakım ve onarımının yapılmaması ile uyarıcı trafik işaret levhaları bulunmamasından kaynaklandığı beyan edilmekle, davalı idarenin yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idari yargı yerinde, idare hukuk ilke ve kurallarına göre çözülmesi gereken bir uyuşmazlık olduğu" gerekçesiyle "6100 sayılı HMK'nın 114 l/-b maddesi yollamasıyla 6100 sayılı HMK'nın 115/2 maddesi gereğince davanın görev alanı yönünden usulden reddine" karar vermiş, istinaf edilmeyen karar 09/01/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan kesinleşmiş görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesine verdiği dilekçeyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasını talep etmiş olmakla, dava dosyası 29.05.2019 tarih ve E:2018/18 esas sayılı üst yazısı ile Mahkememize gönderilmiş olup, 26.06.2019 tarihinde kayda girmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 08/07/2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine adli yargı yerince Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esası esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının

görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen ve davacı şirket tarafından sigortalanan aracın hasar görmesiyle sonuçlanan kaza sebebiyle, davalı kurumun kusurlu olduğu ileri sürülerek, ödenen hasar bedelinin rücuen tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda,2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/03/2018 gün ve E:2018/18, K:2018/197 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Gebze 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 29/03/2018 gün ve E:2018/18, K:2018/197 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA 08/07/2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi AYDIN	Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ